DOI:10.7816/sed-01-02-09

PİYANO ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARIN PİYANO ÖĞRETMENLERİ TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Tarkan YAZICI[1]

ÖZET

Bu araştırma; piyano öğretiminde karşılaşılan sorunların piyano öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi amacıyla 2012-2013 eğitim/öğretim döneminde piyano eğitim seminerine katılan ve çeşitli illerde görev yapmakta olan 54 AGSL öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırma boyunca nicel araştırma modeli kullanılırken, araştırma yöntemi olarak survey (tarama); veri toplama aracı olarak da araştırmacının hazırlamış olduğu "Piyano Öğretmeni Anketi" kullanılmıştır.

Piyano öğretmenlerinin, araştırma sonucunda; fa-sol anahtarlarındaki notaları dikey okuma/sesleme, bir anahtardan diğer anahtara geçerek çalma, parmak numaralarına uyarak çalma, deşifre yapma, staccato çalış tekniğini kullanma, legato ve staccato tekniğini her iki elde çalma, hız terimlerine uygun çalma, parçaları akıcı bir biçimde çalma, temel ritim kümelerini doğru çalma, hatalarını fark etme ve çözüm üretme becerilerinin öğrenciye kazandırılma sürecinde çeşitli sorunlarla karşılaştıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Piyano, Öğretim, Piyano Öğretimi.

[1] Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, yazicitarkan@gmail.com

EVALUATION OF THE MUSIC EDUCATION PROBLEMS BY PIANO TEACHERS

ABSTRACT

This research was conducted by the teachers of piano teaching piano in order to evaluate the problems encountered in 2012-2013 education / training period, with the participation of 54 AGSL teachers who attended in the music education seminar and are serving in various cities.

During the research quantitative research model was used, survey research method (screening), as a tool for data collection "The Piano Teacher Questionnaire" that was prepared by the researcher was used.

As a result of the research it has been identified that Piano teachers run across problems during vertical reading/vocalizing of the notes, playing by switching from one key to another, playing by following the finger numbers, to decipher, to use the staccato technique, playing legato and staccato techniques with both hands, playing according to speed terms, playing the tunes fluently, playing the sets of basic rhythm accurately, recognizing the errors given to the students in the process of solving various problems.

Keywords: Piano, Education, Piano Teaching

1. GİRİŞ

Türkoğlu (1983, s. 1)'na göre; toplumsal, ekonomik, siyasal gelişmeler için bir ön koşul olan eğitim; bilim, sanat ve teknik olarak adlandırılan üç genel konu alanını kapsayan bir çerçevede düzenlenip, gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır (Uçan, 1994, s. 10). Bu bağlamda çalgı eğitimi, müzik eğitimindeki işlevleri sebebi ile hem genel, hem özengen (amatör), hem de mesleki müzik eğitiminin en önemli boyutlarından biridir.

Piyano; geniş bir literatüre sahip olma, çoksesli kullanılma, eşlik çalgısı olma özellikleri ile hem bir eğitim alanı olarak hem de etkili bir eğitim aracı olarak, çalgı eğitiminde önemli bir yere sahiptir.

Uçan (1988)'a göre; müzik öğretmenleri ve öğrenciler arasında piyano kullanılarak sağlanan müziksel iletişim, bireyde istenilen davranışların ya da davranış değişikliklerinin oluşturulmasını önemli ölçüde etkilemektedir (aktaran MEB, 2006, s. 5).

Piyano; müzik eğitimcileri tarafından, müziği çalma, dinleme ve okuma becerilerini kazanma, müziği anlama, müzik bilgisi oluşturma ve diğer müzik çalışmalarına temel oluşturma bakımından, en evrensel ve en temel çalgı olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle piyano eğitimi, müzik programlarının vazgeçilmez bir parçasıdır (Kasap, 2004, s. 160).

Piyano çalmak; akıl, beden ve duygular ile doğrudan ilişkilidir. Piyano öğretimi ile öğrenciye kendisini ifade edebileceği müzikal davranışlar kazandırılmaktadır.

Müzik eğitiminde araç olarak kullanılmaya en uygun ve yararlı çalgının piyano olmasının başlıca nedenleri ise şunlardır:

- Sabit perdeli olduğu için entonasyon zorluğu ve bozukluğu söz konusu değildir.
- Parmağın bastığı yerden (piyanonun akordu bozuk olmamak koşuluyla) doğru ses çıkmaktadır.
- Ses sınırları geniştir. Hem kadın (ya da çocuk), hem erkek ve hem çalgıların seslerini verebilen geniş ses yelpazesine sahiptir.
- Her türlü ajilite (çabukluk) mümkündür. Kısa değerde sesler kolayca çıkmaktadır.
- Armonik-polifonik karaktere sahiptir.
- Çoksesli kulak eğitimine en uygun çalgıdır.
- Armonik eşlik çalgısıdır.
- Her çeşit çoksesli eserin redüksiyonu icra edilebilmektedir.

- Koral ve orkestral eserler çalınabilmektedir.
- Büyük eserlerin analizine elverişlidir. Edebiyatı zengindir (Say, 1996, s. 69).

Ayrıca piyanonun çoksesli bir çalgı olmasından dolayı, bu öğrenimi gören kişilerin, kulak eğitimleri de gerçekleşmekte ve gelişmektedir. Bu bakımdan piyano eğitim/öğretimi, müzik eğitimi programının en temel basamağıdır.

Müzik eğitimi sürecinde, temel bir boyut niteliği taşımakta olan piyano eğitimi sürecinden beklenen, bireylerin mesleksel ve toplumsal yaşamında çalgısını etkin ve verimli bir biçimde kullanabilmesidir. Müziği öğrenme ve piyano çalma sürecinde öğrenci ve öğretmen hedefinin, etkin bir öğrenme ortamı olduğu düşünülmektedir (Okan, 2009, s. 6).

Bu sebeple piyano öğretimi; öğrenciye yalnızca piyano çalma tekniğini kazandırmakla sınırlandırılmamalı, öğrencinin piyano eğitiminden zevk alabilmesi de sağlanmalıdır. Bir piyano öğretmeninin sanatçıdan farkı; mesleki bilgi ve becerisini, sahip olduğu formasyon sayesinde öğrenciye aktarması ve bunun sonucunda öğrencinin kazanım elde etmesini sağlamasıdır.

Piyano eğitiminin sadece teknik beceriyi kapsamadığı, teknik yeterliliğin güzeli yaratmak için bir araçken, temelde öğrencilere kendilerini müzik yoluyla güzelce ifade etmelerini sağlayacak müzikal davranışlar kazandırmanın vazgeçilmez bir amaç olduğu unutulmamalıdır (Ercan, 2003, s. 214).

Piyano öğretiminde çeşitli sorunlarla karşılaşılabilmektedir. Bu sorunlar karşısında bir piyano öğretmeni, öğrencinin öğrenme düzeyini ve seviyesini göz ardı etmeksizin, sabırlı davranabilmelidir. Çünkü her öğrencinin kavrama ve algılama düzeyi farklılık gösterebileceği için, her öğrenciden eşit başarı ve eşit sürede öğrenim beklenmemelidir.

Piyano eğitiminde, her bireyin farklılık göstermesinden dolayı her öğrenciye uygun tek bir yöntem ya da teknik bulunmamaktadır. Bu nedenle piyano öğretmeninin; bireysel farklılıkların göz önünde bulundurulduğu, farklı yöntem/tekniklerin kullanıldığı ve bunların pedagojik olarak basamaklandırıldığı bir öğretim programı uygulayabilmesi gerekmektedir (Gökbudak, 2013, s. 2).

Kültürel farklılıklara rağmen, dünyanın her yerinde piyano eğitimi alan öğrenciler dört farklı "sorunlu öğrenme" modelinden birini sergilerler. Bunlar sırasıyla şöyledir:

1.Müzikal duyarlılığa karşın, sınırlı teknik beceriye sahip olma.

2.Teknik sorunları aşmış olmasına karşın müzikaliteden yoksun olma.

3.Ayrıntılarla uğraşma nedeniyle yavaş ilerleme.

4.Önsezi ve müzikaliteye sahip olmakla birlikte, ayrıntıları gözden kaçırma (Ercan, 2008, s. 77).

Bu sorunlu öğrenme ortamları karşısında öğretmenin sunacağı farklı ve zevkli öğrenme deneyimleri, öğrencilerin öğrenme sürecinde etkili olacaktır. Çünkü öğrenme, yaşayarak kalıcı hale gelmektedir. Öğrencinin aktif olarak yer alacağı öğrenme durumu, öğrencinin öğrendiklerini yaşamının her alanında kullanabilmesini sağlayacaktır.

Çünkü okuldaki aktif anlayış ve yöntemlerle yetişen kişi, toplumda yapıcı, yaratıcı, kurucu, girişken, üretici ve problem çözücü olacak; etkin bireylerden oluşan toplum da gelişecektir (Duruhan, 2006, s. 309).

Günümüzde tüm alanlardaki problemlerin yeniden değerlendirilerek, gözden geçirilmesi gerekmektedir. Eğitim sisteminin de daha çok yaratıcı karakter taşıması, dogmatizm ve ezbercilikten uzaklaşması, taklitçilikten arınması önem taşımaktadır. Çünkü eğitim alanında yapılan ciddi araştırmalar, ülkelerin gelişmişliğini ifade eden tek ölçüttür (Memedaliyev ve Kurbanov, 2011, s. 14-22).

Dolayısıyla piyano öğretmeni; öğrencinin bir birey olduğunu hissettirmeli, kendisini gerçekleştirmesinde ona rehber olmalıdır.

Piyano öğrenimi, temelde karmaşık bir süreçtir. Oturuş biçimi, el/parmakların durumu, başparmak/bilek/dirsek pozisyonu, doğru/çabuk nota okuma, etüt çalışmaları/alıştırmaları, topluluk önünde çalma, birlikte çalma gibi temel davranışlar, piyano eğitiminde öğrenciye ilk dersten başlayarak kazandırılması ve sürekli kılınması gereken alışkanlıklar arasında yer almalıdır. Böylece, bu karmaşık sürecin aktif öğretim yöntemleriyle ele alınarak, öğrenci için daha ilginç ve verimli hale getirilmesi mümkün olabilecektir (Ercan, 2008, s. 9-14).

Öğrencinin piyano derslerinde hayal kırıklığına uğramaması, sıkılmaması, ilgisini çeken, düzeyine uygun parçalar çalması, motive olması öğretmen tarafından sağlanmalıdır.

Bu nedenle; piyano eğitimi/öğretiminin içeriği aşamalı olarak; teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, eğitim müziği örneklerini, piyano literatürü ile okul müzik eğitiminde öğrenme/öğretme tekniklerini kapsamalıdır (MEB, 2006, s. 7).

Dolayısıyla; piyano öğretmeni, öğretim sürecinde kullanacağı piyano literatüründe bulunan etüt ve eserleri titizlikle basamaklandırabilmelidir (Gökbudak, 2013, s. 2). Garden, Mach ve Uszler (1991)'de; öğretmenin geniş çapta materyal

malzemelerini tanıması ve nasıl hazırlayıp, kullanacağını bilmesi gerektiğini belirtmiştir (aktaran Gökbudak, 2013, s. 2).

Böhmova (1973), iyi düzeyde piyano çalabilmenin sekiz önemli özelliği olduğunu vurgulamaktadır. Bu özellikler:

1. Doğru ritimle çalmak,
2. Ellerini güzel tutmak,
3. Klavyenin karşısına iyi oturmak,
4. Kesin ve temiz çalmak,
5. Çıkıcı ve inici pasajları iyi çalmak,
6. Doğru parmaklarla çalmak,
7. Keyif vererek çalmak,
8. Süslemeleri iyi yapmaktır (aktaran Gültek, 2004, s. 4).

Öğrencilerin bu kazanımlara sahip olabilmesi için bir süreç gerekmektedir. Bu nedenle piyano öğretmenlerinin, piyano öğretiminde yaşadıkları sorunlar karşısında sabırlı ve çözüm üretici olması, doğru tekniklerin öğretimi yönünde ısrarlı bir tutum sergilemesi önem kazanmaktadır.

Piyano derslerinde öğrencilerin yaptıkları en belirgin hataların genelde; hız terimleri, ses değiştirici işaretler, pedal kullanımı, nüans işaretleri gibi çalgı öğrenmede önem taşıyan öğeleri gözden kaçırmalarından ileri geldiği söylenebilir. Bunun yanı sıra yeterli ölçüde alıştırma yapmamaktan kaynaklanan teknik yetersizlikler de hataların oluşmasına katkıda bulunmaktadır (Ercan, 2008, s. 37).

Öğrencinin iyi piyano çalabilmesi, ondan tamamen zevk alabilmesi ve daha etkin bir piyano eğitimi ve öğretiminin yapılabilmesinde, eğitimcinin rolü oldukça önemlidir. Öğretmen, etkin bir piyano eğitimi ve öğretiminde temel taşlardan birisidir (Gökbudak, 2005, s. 572).

Bu aşamada öğretmenin; öncelikle öğrencinin yetiştiği çevre özellikleri hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Ancak bu şekilde öğrencinin ilgisini, ihtiyacını, beklentisini ve öğretim ile ilgili ön bilgisini öğrenerek, doğru öğretim yöntemini belirleyecektir.

Öğretmenin görevi öncelikle, karşısına gelen çeşitli düzeylerdeki öğrencilerin öğrenme eğilimleri/yaklaşımları hakkında bilgi edinmek ve izleyeceği öğretim yöntemlerini buna göre saptamak olacaktır (Ercan, 2008, s. 49). Ayrıca; öğrencinin gelişimsel ihtiyaçlarını karşılayacak yöntem ve materyaller hakkında da bilgi sahibi olması gerekmektedir (Karakelle ve Demirtaş, 2013, s. 82).

Bu bağlamda, piyano öğretiminin öğretmen merkezli olmaması önem kazanmaktadır. Öğrencinin, bilgileri ve kuralları ezberlediği, pasif konumda olduğu bir öğretim programı yerine; öğrenci merkezli, bilgilerin sürekli güncellendiği ve öğrencinin bu bilgileri yaşayarak öğrenebildiği bir öğretim programı tercih edilmelidir.

Çağdaş piyano eğitiminin amacı; sadece teknik ve müzikal açıdan gelişmiş öğrenciler yetiştirmek değil, gerek müzik öğrenimleri, gerekse meslek yaşamları süresince piyanoyu işlevsel olarak kullanabilecek öğrenciler yetiştirmektir (Çimen, 2013, s. 105).

Piyano öğretimi sürecinde sadece piyano eğitimi ile sınırlı kalmayan;

- Üretken, öğrencisine sahip çıkan ve onu her konuda destekleyen,
- Moral gücünün önemini bilen ve öğrencisinin moralini her zaman üst düzeyde tutan,
- Öğrenciye bir arkadaş gibi davranarak, onun psikolojisini paylaşan,
- Öğretimi güncel hayata indirgeyip, dersi hayatla iç içe işleyen,
- Hoşgörülü, iyi niyetli, yardımsever olan ve bu özellikleri, felsefesi haline getiren bir piyano öğretmeni, piyano öğretimini başarıyla gerçekleştirebilecektir (Ömür, 1998, s. 41).

Bruner (1991)'a göre; öğretim, öğrenene bilgi ve beceri kazandırmanın etkili yollarına ilişkin genel kuralları belirler, ölçüt saptar ve bunların gerçekleştirildiği koşulları açıklar. Gordon (1968)'da öğretimin; eğitim çevresindeki değişimlerin öğrencinin öğrenmesini etkileme yönünde önem kazandığını vurgulamaktadır (aktaran Özkılıç, 2011, s. 69).

Öğretmen, öğrenmenin en iyi nasıl gerçekleşeceğini sağlıklı bir öğretim aracılığıyla saptayabilecektir.

Eğitim kurumları; akademik kabiliyete sahip, nitelikli, umudu ve değerleri olan, öz-yeterlik ve kontrol algısı yüksek, açık görüşlü, amaç/hedef koyabilen, öz-değerlendirme/gözlem yapabilen, zamanı planlayan/yönetebilen, stratejik/yaratıcı olabilen ve problem çözebilen bireyler yetiştirmelidir (Zimmerman, 1995, s. 202-226).

Piyano öğretiminde karşılaşılan sorunlar, sadece öğrencinin olumsuzluklar yaşamasına neden olmamakta, aynı zamanda öğretmenin de duygusal tükenmesine ve duyarsızlaşmasına neden olabilmektedir.

Duygusal tükenme yaşayan bir piyano öğretmeni, kendisini yaptığı işe vermekte zorlanacak, gerginlik ve engellenme hissedebilecek, işe gitme konusunda isteksizlik yaşayabilecek ve kişisel başarısı azalacaktır (Kılıç ve Yazıcı, 2012, s. 189). Bunun sonucunda ise; eğitimin kalitesi düşecek ve öğrenci, elde edeceği kazanımlar bakımından olumsuz yönde etkilenecektir.

2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada; piyano öğretimindeki sorunların saptanarak, piyano öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonuçları, piyano öğretimi ile ilgili yapılacak çalışmalara temel oluşturması, piyano eğitim/öğretimi ile ilgili yapılacak düzenlemelere yardımcı olabilmesi ve öğrencilerin piyano öğreniminde hangi kazanımlara sahip oldukları ya da olamadıkları açısından önem taşımaktadır.

2. 1. Araştırmanın Problemi

Araştırmanın problem cümlesi; "piyano öğretiminde piyano öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar nelerdir?" şeklinde düzenlenmiştir.

2. 1. 1. Araştırmanın Alt Problemleri

Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki şekildedir:
Öğrenci, piyano öğretimi sürecinde;
1. Klavye karşısında doğru oturma,
2. Parmaklarını doğru basma,
3. Fa-sol anahtarlarındaki notaları dikey okuma ve sesleme,
4. Sus işaretlerine uyma,
5. Değiştirici işaretleri tanıyıp, kullanarak çalma,
6. Bir anahtardan diğer anahtara geçerek çalma,
7. Parmak numaralarına uyarak çalma,
8. Deşifre yapma,
9. "Legato" çalış tekniğini kullanma,
10. "Staccato" çalış tekniğini kullanma,
11. "Legato" ve "staccato" tekniğini her iki elde çalma,
12. Hız terimlerine uygun çalma,
13. Gürlük terimlerine uygun çalma,
14. Anlatım terimlerine (nüans) uygun çalma,
15. Parçaları akıcı bir biçimde çalma,
16. Temel ritim kümelerini doğru çalma,
17. Derse hazırlıklı gelme,
18. Hatalarını fark etme ve çözüm üretme kazanımlarını elde etmekte midir?

3. YÖNTEM

3. 1. Araştırmanın Modeli

Araştırmacının yapmış olduğu araştırma, betimsel bir araştırmadır (descriptive research). Araştırmacı piyano öğretmenlerinin, piyano öğretiminde karşılaştıkları sorunların saptanabilmesi ve incelenebilmesi için araştırma türü olarak tarama yöntemini (survey) seçmiştir. Araştırmacı, elde edeceği nicel verilerin istatiksel çözümlemeleri doğrultusunda araştırma konusunun genel bir görünümünü elde edebilmek için anket yöntemi ile örneklemine ulaşmıştır.

3. 2. Çalışma Grubu

Çalışma, 2012-2013 eğitim/öğretim döneminde, Bursa-Zeki Müren Güzel Sanatlar ve Spor Lisesinde düzenlenen "Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Müzik Bölümlerinin Piyano Öğretim Programlarının Kazanımlar Açısından Değerlendirildiği Uygulamalı Seminer"ine katılan 54 piyano öğretmeni ile yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini de seminere katılan 54 piyano öğretmeni oluşturmuş ve bu öğretmenlere "Piyano Öğretmeni Anketi" uygulanmıştır. Araştırmaya katılanların 38'i (%70,4) kadın, 16'sı (%29,6) erkektir.

Tablo 1. Cinsiyet Değişkeninin Frekans ve Yüzdesi

	Frekans	Yüzde (%)
Kadın	38	70,4
Erkek	16	29,6
Toplam	54	100,0

3. 3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada piyano öğretmenlerinin, piyano öğretiminde karşılaştıkları sorunların saptanabilmesi ve değerlendirilebilmesi amacıyla "Piyano Öğretmeni Anketi" kullanılmıştır. Aşağıda araştırmada kullanılan ölçme aracıyla ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3. 4. Piyano Öğretmeni Anketi

Bu anket; daha önceden yapılmış tez çalışmaları, kitaplar, makaleler, sempozyum bildirileri ve yayınların incelenmesi sonucunda piyano öğretmenlerinin, piyano öğretiminde karşılaştıkları sorunların saptanabilmesi ve incelenebilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Piyano öğretmeni anketi; 6'lı likert tipi 18 sorudan oluşmakta ve piyano öğretiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili piyano öğretmenlerinin görüşlerine dayanmaktadır.

Cilt 1, Sayı 2, 2013 / Volume 1, Issue 2, 2013 / DOI:10.7816/sed-01-02-09

3. 5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 17.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (sayı, yüzde, Ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı t-testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Kazanım ölçeğinin güvenirlik katsayısı 0,898 olarak çok yüksek bulunmuştur.

4. BULGULAR

Tablo 2. Öğretmenlerin Kazanımlarla İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları

	Hiç Yok		Hiç Yok Denecek Kadar Az		Ortanın Altında		Orta		İyi		Çok İyi			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	Ort	Ss
Doğru Oturma	0	0,0	0	0,0	2	3,7	3	5,6	22	40,7	27	50,0	4,37	0,760
Parmakları Doğru Basma	0	0,0	2	3,7	4	7,4	9	16,7	23	42,6	16	29,6	3,87	1,047
Fa-sol Anahtarlarındaki Notaları Dikey Okuma/ Sesleme	4	7,4	5	9,3	9	16,7	17	31,5	16	29,6	3	5,6	2,83	1,314
Sus İşaretlerine Uyma	0	0,0	0	0,0	8	14,8	11	20,4	18	33,3	17	31,5	3,81	1,047
Değiştirici İşaretleri Tanıyıp, Kullanarak Çalma	0	0,0	0	0,0	1	1,9	15	27,8	23	42,6	15	27,8	3,96	0,800
Bir Anahtardan Diğer Anahtara Geçerek Çalma	2	3,7	11	20,4	13	24,1	12	22,2	12	22,2	4	7,4	2,61	1,338
Parmak Numaralarına Uyarak Çalma	5	9,3	5	9,3	15	27,8	13	24,1	10	18,5	6	11,1	2,67	1,427

Deşifre Yapma	4	7,4	9	16,7	13	24,1	15	27,8	6	11,1	7	13,0	2,57	1,435
Legato Çalış Tekniğini Kullanma	1	1,9	2	3,7	8	14,8	12	22,2	17	31,5	14	25,9	3,56	1,239
Staccato Çalış Tekniğini Kullanma	0	0,0	5	9,3	11	20,4	13	24,1	14	25,9	11	20,4	3,28	1,265
Legato Ve Staccato Tekniğini Her İki Elde Çalma	5	9,3	12	22,2	14	25,9	13	24,1	5	9,3	5	9,3	2,30	1,409
Hız Terimlerine Uygun Çalma	3	5,6	5	9,3	17	31,5	16	29,6	11	20,4	2	3,7	2,61	1,188
Gürlük Terimlerine Uygun Çalma	1	1,9	1	1,9	13	24,1	17	31,5	11	20,4	11	20,4	3,28	1,204
Anlatım Terimlerine (Nüans) Uygun Çalma	0	0,0	5	9,3	9	16,7	18	33,3	10	18,5	12	22,2	3,28	1,250
Parçaları Akıcı Bir Biçimde Çalma	4	7,4	13	24,1	10	18,5	18	33,3	9	16,7	0	0,0	2,28	1,220
Temel Ritim Kümelerini Doğru Çalma	6	11,1	16	29,6	13	24,1	13	24,1	4	7,4	2	3,7	1,98	1,281
Derse Hazırlıklı Gelme	1	1,9	7	13,0	12	22,2	9	16,7	11	20,4	14	25,9	3,19	1,468
Hatalarını Fark Etme Ve Çözüm üretme	12	22,2	22	40,7	16	29,6	4	7,4	0	0,0	0	0,0	1,22	0,883
Genel Kazanım Puanı													2,98	0,734

4. 1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Doğru oturma" ifadesine öğretmenlerin, %3,7'si (n=2) ortanın altında, %5,6'sı (n=3) orta, %40,7'si (n=22) iyi, %50,0'ı (n=27) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "doğru oturma" ifadesine (4,370 ± 0,760) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Bu verilere göre; öğrencilerin piyano öğretiminde "doğru oturma" kazanımını elde ettikleri görülmektedir.

4. 2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Parmakları doğru basma" ifadesine öğretmenlerin, %3,7'si (n=2) hiç yok denecek kadar az, %7,4'ü (n=4) ortanın altında, %16,7'si (n=9) orta, %42,6'sı (n=23) iyi, %29,6'sı (n=16) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "parmakları doğru basma" ifadesine yüksek (3,870 ± 1,047) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Buna göre; öğrenciler "parmakları doğru basma" kazanımını büyük ölçüde elde etmektedirler.

4. 3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Fa-sol anahtarlarındaki notaları dikey okuma/sesleme" ifadesine öğretmenlerin, %7,4'ü (n=4) hiç yok, %9,3'ü (n=5) hiç yok denecek kadar az, %16,7'si (n=9) ortanın altında, %31,5'i (n=17) orta, %29,6'sı (n=16) iyi, %5,6'sı (n=3) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "fa-sol anahtarlarındaki notaları dikey okuma/sesleme" ifadesine orta (2,830 ± 1,314) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Bu veriler; öğrencilerin sadece %35,2 oranında fa-sol anahtarlarındaki notaları dikey okuyabildiklerini ve seslendirebildiklerini ortaya çıkarmaktadır.

4. 4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Sus işaretlerine uyma" ifadesine öğretmenlerin, %14,8'i (n=8) ortanın altında, %20,4'ü (n=11) orta, %33,3'ü (n=18) iyi, %31,5'i (n=17) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "sus işaretlerine uyma" ifadesine yüksek (3,810 ± 1,047) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Bulgular; öğrencilerin %64,8 oranında sus işaretlerine uyduğunu ancak %35,2 oranında "sus işaretlerine uyma" kazanımı elde etme yönünde olumsuzluk yaşadığını göstermektedir.

4. 5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Değiştirici işaretleri tanıyıp, kullanarak çalma" ifadesine öğretmenlerin, %1,9'u (n=1) ortanın altında, %27,8'i (n=15) orta, %42,6'sı (n=23) iyi, %27,8'i (n=15) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "değiştirici işaretleri tanıyıp, kullanarak çalma" ifadesine yüksek (3,960 ± 0,800) düzeyde katıldıkları

saptanmıştır. Buna göre; öğrenciler "değiştirici işaretleri tanıyıp, kullanarak çalma" kazanımına büyük ölçüde ulaşmaktadırlar.

4. 6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Bir anahtardan diğer anahtara geçerek çalma" ifadesine öğretmenlerin, %3,7'si (n=2) hiç yok, %20,4'ü (n=11) hiç yok denecek kadar az, %24,1'i (n=13) ortanın altında, %22,2'si (n=12) orta, %22,2'si (n=12) iyi, %7,4'ü (n=4) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "bir anahtardan diğer anahtara geçerek çalma" ifadesine orta (2,610 ± 1,338) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Öğrencilerin sadece %29,6 oranında bu kazanımı elde etmesi; büyük oranda bir anahtardan diğer anahtara geçerek piyano çalamadıklarını göstermektedir.

4. 7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Parmak numaralarına uyarak çalma" ifadesine öğretmenlerin, %9,3'ü (n=5) hiç yok, %9,3'ü (n=5) hiç yok denecek kadar az, %27,8'i (n=15) ortanın altında, %24,1'i (n=13) orta, %18,5'i (n=10) iyi, %11,1'i (n=6) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "parmak numaralarına uyarak çalma" ifadesine orta (2,670 ± 1,427) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Bu veriler; öğrencilerin sadece %29,6 oranında parmak numaralarına uyarak piyano çalabildiğini ortaya çıkarmaktadır.

4. 8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Deşifre yapma" ifadesine öğretmenlerin, %7,4'ü (n=4) hiç yok, %16,7'si (n=9) hiç yok denecek kadar az, %24,1'i (n=13) ortanın altında, %27,8'i (n=15) orta, %11,1'i (n=6) iyi, %13,0'ı (n=7) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "deşifre yapma" ifadesine zayıf (2,570 ± 1,435) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Öğrencilerin %24,1 oranında deşifre yapabildiği dikkate alındığında; "deşifre yapma" kazanımının büyük ölçüde elde edilemediği ortaya çıkmaktadır.

4. 9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Legato çalış tekniğini kullanma" ifadesine öğretmenlerin, %1,9'u (n=1) hiç yok, %3,7'si (n=2) hiç yok denecek kadar az, %14,8'i (n=8) ortanın altında, %22,2'si (n=12) orta, %31,5'i (n=17) iyi, %25,9'u (n=14) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "legato çalış tekniğini kullanma" ifadesine yüksek (3,560 ± 1,239) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Bu bulgular; öğrencilerin büyük ölçüde legato çalış tekniğini kullanabildiğini göstermektedir.

4. 10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Staccato çalış tekniğini kullanma" ifadesine öğretmenlerin, %9,3'ü (n=5) hiç yok denecek kadar az, %20,4'ü (n=11) ortanın altında, %24,1'i (n=13) orta, %25,9'u (n=14) iyi, %20,4'ü (n=11) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "staccato çalış tekniğini kullanma" ifadesine orta (3,280 ± 1,265) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Bu verilere göre; öğrenciler %53;7 oranında "staccato çalış tekniğini kullanma" kazanımını elde etme de olumsuzluk yaşamaktadırlar.

4. 11. Onbirinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Legato ve staccato tekniğini her iki elde çalma" ifadesine öğretmenlerin, %9,3'ü (n=5) hiç yok, %22,2'si (n=12) hiç yok denecek kadar az, %25,9'u (n=14) ortanın altında, %24,1'i (n=13) orta, %9,3'ü (n=5) iyi, %9,3'ü (n=5) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "legato ve staccato tekniğini her iki elde çalma" ifadesine zayıf (2,300 ± 1,409) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Öğrencilerin sadece %18,6 oranında legato ve staccato tekniğini her iki elde çalabilmesi, "legato ve staccato tekniğini her iki elde çalma" kazanımı açısından olumsuz bir sonuçtur.

4. 12. Onikinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Hız terimlerine uygun çalma" ifadesine öğretmenlerin, %5,6'sı (n=3) hiç yok, %9,3'ü (n=5) hiç yok denecek kadar az, %31,5'i (n=17) ortanın altında, %29,6'sı (n=16) orta, %20,4'ü (n=11) iyi, %3,7'si (n=2) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "hız terimlerine uygun çalma" ifadesine orta (2,610 ± 1,188) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Bu veriler; öğrencilerin %75,9 oranında "hız terimlerine uygun çalma" kazanımını elde etme yönünde problem yaşadıklarını göstermektedir.

4. 13. Onüçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Gürlük terimlerine uygun çalma" ifadesine öğretmenlerin, %1,9'u (n=1) hiç yok, %1,9'u (n=1) hiç yok denecek kadar az, %24,1'i (n=13) ortanın altında, %31,5'i (n=17) orta, %20,4'ü (n=11) iyi, %20,4'ü (n=11) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "gürlük terimlerine uygun çalma" ifadesine orta (3,280 ± 1,204) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. %55,6'lık ortanın altında ve orta oranı; "gürlük terimlerine uygun çalma" kazanımının elde edilmesi bakımından olumsuz bir sonuçtur.

4. 14. Ondördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Anlatım terimlerine (nüans) uygun çalma" ifadesine öğretmenlerin, %9,3'ü (n=5) hiç yok denecek kadar az, %16,7'si (n=9) ortanın altında, %33,3'ü (n=18) orta,

%18,5'i (n=10) iyi, %22,2'si (n=12) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "anlatım terimlerine (nüans) uygun çalma" ifadesine orta (3,280 ± 1,250) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Sadece %40,7 oranında anlatım terimlerine (nüans) uygun piyano çalınması; "anlatım terimlerine (nüans) uygun çalma" kazanımının elde edilemediğini ortaya çıkarmaktadır.

4. 15. Onbeşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Parçaları akıcı bir biçimde çalma" ifadesine öğretmenlerin, %7,4'ü (n=4) hiç yok, %24,1'i (n=13) hiç yok denecek kadar az, %18,5'i (n=10) ortanın altında, %33,3'ü (n=18) orta, %16,7'si (n=9) iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "parçaları akıcı bir biçimde çalma" ifadesine zayıf (2,280 ± 1,220) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Bu bulgular; öğrencilerin %83,3 oranında parçaları akıcı bir biçimde çalamadıklarını göstermektedir. Ayrıca "çok iyi" seçeneğinin yanıtlanmaması da dikkat çekmektedir.

4. 16. Onaltıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Temel ritim kümelerini doğru çalma" ifadesine öğretmenlerin, %11,1'i (n=6) hiç yok, %29,6'sı (n=16) hiç yok denecek kadar az, %24,1'i (n=13) ortanın altında, %24,1'i (n=13) orta, %7,4'ü (n=4) iyi, %3,7'si (n=2) çok iyi yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "temel ritim kümelerini doğru çalma" ifadesine zayıf (1,980 ± 1,281) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Buna göre; öğrenciler %88,9 oranında temel ritim kümelerini doğru çalamamaktadır.

4. 17. Onyedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Derse hazırlıklı gelme" ifadesine öğretmenlerin, %1,9'u (n=1) hiç yok, %13,0'ı (n=7) hiç yok denecek kadar az, %22,2'si (n=12) ortanın altında, %16,7'si (n=9) orta, %20,4'ü (n=11) iyi, %25,9'u (n=14) çok iyi yanıtını vermiştir. öğrencilerin "derse hazırlıklı gelme" ifadesine orta (3,190 ± 1,468) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Öğrencilerin sadece %46,3 oranında derse hazırlıklı gelmesi; %14,9 oranında derse hiç hazırlıklı gelmemesi, piyano öğretiminin gerçekleşmesi bakımından olumsuz bir sonuçtur.

4. 18. Onsekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Hatalarını fark etme ve çözüm üretme" ifadesine öğretmenlerin, %22,2'si (n=12) hiç yok, %40,7'si (n=22) hiç yok denecek kadar az, %29,6'sı (n=16) ortanın altında, %7,4'ü (n=4) orta yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin "hatalarını fark etme ve çözüm üretme" ifadesine çok zayıf (1,222 ± 0,883) düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Bu bulgular; öğrencilerin %62,9 oranında hatalarını hiç fark etmediklerini ve çözüm

üretmediklerini ortaya çıkarmaktadır. Bu da; piyano öğretimini engelleyen olumsuz bir sonuçtur.

Tablo 1. Kazanımların Cinsiyete Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Doğru Oturma	Kadın	38	4,260	0,795	-	0,111
	Erkek	16	4,620	0,619	1,623	
Parmakları Doğru Basma	Kadın	38	3,870	1,018	-	0,983
	Erkek	16	3,880	1,147	0,021	
Fa-sol Anahtarlarındaki Notaları Dikey Okuma/sesleme	Kadın	38	2,870	1,256	0,300	0,766
	Erkek	16	2,750	1,483		
Sus İşaretlerine Uyma	Kadın	38	3,740	1,005	-	0,404
	Erkek	16	4,000	1,155	0,841	
Değiştirici İşaretleri Tanıyıp, Kullanarak Çalma	Kadın	38	3,840	0,754	-	0,087
	Erkek	16	4,250	0,856	1,743	
Bir Anahtardan Diğer Anahtara Geçerek Çalma	Kadın	38	2,610	1,443	-	0,961
	Erkek	16	2,620	1,088	0,049	
Parmak Numaralarına Uyarak Çalma	Kadın	38	2,630	1,441	-	0,784
	Erkek	16	2,750	1,438	0,276	
Deşifre Yapma	Kadın	38	2,790	1,455	1,731	0,089
	Erkek	16	2,060	1,289		
Legato Çalış Tekniğini Kullanma	Kadın	38	3,530	1,310	-	0,792
	Erkek	16	3,620	1,088	0,265	
Staccato Çalış Tekniğini Kullanma	Kadın	38	3,210	1,277	-	0,552
	Erkek	16	3,440	1,263	0,598	
Legato Ve Staccato Tekniğini Her İki Elde Çalma	Kadın	38	2,450	1,370	1,220	0,228
	Erkek	16	1,940	1,482		
Hız Terimlerine Uygun Çalma	Kadın	38	2,870	1,070	2,580	0,013
	Erkek	16	2,000	1,265		
Gürlük Terimlerine Uygun Çalma	Kadın	38	3,240	1,025	-	0,751
	Erkek	16	3,380	1,586	0,382	
Anlatım Terimlerine (nüans) Uygun Çalma	Kadın	38	3,260	1,178	-	0,896
	Erkek	16	3,310	1,448	0,131	
Parçaları Akıcı Bir Biçimde Çalma	Kadın	38	2,390	1,285	1,088	0,282
	Erkek	16	2,000	1,033		
Temel Ritim Kümelerini Doğru Çalma	Kadın	38	2,000	1,356	0,162	0,872
	Erkek	16	1,940	1,124		
Derse Hazırlıklı Gelme	Kadın	38	3,260	1,369	0,598	0,552
	Erkek	16	3,000	1,713		
Hatalarını Fark Etme Ve Çözüm üretme	Kadın	38	1,237	0,883	0,186	0,853
	Erkek	16	1,188	0,911		
Kazanım Puanı	Kadın	38	3,003	0,752	0,328	0,744
	Erkek	16	2,931	0,712		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, mevcut öğrencilerinin hız terimlerine uygun çalma puanları ortalamalarının öğretmen cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (t=2.580; p=0.013<0,05). Kadın öğretmenlerin, mevcut öğrencilerinin hız terimlerine uygun çalma puanları (x=2,870), erkek öğretmenlerin, mevcut öğrencilerinin hız terimlerine uygun çalma puanlarından (x=2,000) yüksek bulunmuştur. Bu bulgular; kadın öğretmenlerin, piyano öğretiminde mevcut öğrencilerinin "hız terimlerine uygun çalma" kazanımının; erkek öğretmenlerin mevcut öğrencilerine göre daha yüksek oranda elde edildiğini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, mevcut öğrencilerinin doğru oturma, parmakları doğru basma, fa-sol anahtarlarındaki notaları dikey okuma/sesleme, sus işaretlerine uyma, değiştirici işaretleri tanıyıp, kullanarak çalma, bir anahtardan diğer anahtara geçerek çalma, parmak numaralarına uyarak çalma, deşifre yapma, legato çalış tekniğini kullanma, staccato çalış tekniğini kullanma, legato ve staccato tekniğini her iki elde çalma, gürlük terimlerine uygun çalma, anlatım terimlerine (nüans) uygun çalma, parçaları akıcı bir biçimde çalma, temel ritim kümelerini doğru çalma, derse hazırlıklı gelme, hatalarını fark etme ve çözüm üretme, kazanım puanı puanları ortalamalarının, öğretmen cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (p>0,05).

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

5. 1. Sonuçlar;

Bu araştırmada örneklem grubundan elde edilen veriler neticesinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Piyano öğretiminde;

- "Doğru oturma" kazanımı; %90,7 oranında elde edilmektedir.
- "Parmakları doğru basma" kazanımı; %72,2 oranında elde edilmektedir.
- "Fa-sol anahtarlarındaki notaları dikey okuma/sesleme" kazanımında; % 64,8 oranında sorun yaşanmaktadır.
- "Sus işaretlerine uyma" kazanımı; %64,8 oranında elde edilmekte ancak %35,2 oranında kazanım elde etme yönünde olumsuzluk yaşanmaktadır.
- "Değiştirici işaretleri tanıyıp, kullanarak çalma" kazanımı; %70,4 oranında gerçekleşmektedir.
- "Bir anahtardan diğer anahtara geçerek çalma" kazanımı; %70,4 oranında elde edilememektedir.
- "Parmak numaralarına uyarak çalma" kazanımı; sadece %29,6 oranında gerçekleşmektedir.

- "Deşifre yapma" kazanımı; %75,9 oranında gerçekleşmemektedir.
- "Legato çalış tekniğini kullanma" kazanımı; %57,4 oranında elde edilmektedir.
- "Staccato çalış tekniğini kullanma" kazanımının elde edilmesinde %53;7 oranında problem yaşanmaktadır.
- "Legato ve staccato tekniğini her iki elde çalma" kazanımı; sadece %18,6 oranında gerçekleşmektedir.
- "Hız terimlerine uygun çalma" kazanımı elde edilmesinde %75,9 oranında sorun bulunmaktadır.
- "Gürlük terimlerine uygun çalma" kazanımı; %40,8 oranında elde edilmektedir.
- "Anlatım terimlerine (nüans) uygun çalma" kazanımı; sadece %40,7 oranında gerçekleşmektedir.
- "Parçaları akıcı bir biçimde çalma" kazanımı; %83,3 oranında elde edilememektedir.
- "Temel ritim kümelerini doğru çalma" kazanımı; %88,9 oranında gerçekleşmemektedir.
- "Derse hazırlıklı gelme" kazanımı; %46,3 oranında elde edilmekte olup % 14,9 oranında ise hiç elde edilmemektedir.
- "Hatalarını fark etme ve çözüm üretme" kazanımı da; %62,9 oranında hiç elde edilmemektedir.
- Kadın piyano öğretmenlerinin öğrencileri, "hız terimlerine uygun çalma" kazanımını; erkek piyano öğretmenlerin öğrencilerine göre daha yüksek oranda elde etmektedir.

5. 2. Öneriler;

Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerin dikkate alınması önem kazanmaktadır:

- Kol, önkol, bilek ve el konumunun doğru yerleştirilmesi ile ilgili davranışlar, öğrencilere kazandırılmalıdır.
- Piyano öğretiminde, öğrenme düzeyinin yetersiz bulunduğu "fa-sol anahtarlarındaki notaları dikey okuma/sesleme, bir anahtardan diğer anahtara geçerek çalma, parmak numaralarına uyarak çalma, deşifre yapma, staccato çalış tekniğini kullanma, legato ve staccato tekniğini her iki elde çalma, hız terimlerine uygun çalma, parçaları akıcı bir biçimde çalma, temel ritim kümelerini doğru çalma, hatalarını fark etme ve çözüm üretme" davranışların öğretimine ağırlık verilmelidir.
- Piyano öğretmeni, davranışların kazandırılmasında; istikrarlı ve yol gösterici olmalıdır.

- Piyano öğretimi ile ilgili hizmetiçi eğitimi destekleyen çeşitli seminerlerin, çalıştayların, sempozyumların gerçekleştirilmesi ve bu sayede öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar ile ilgili iletişime geçmeleri sağlanmalıdır.
- Piyano öğretmenleri arasında, öğretim programı oluşturma ve geliştirme konusunda işbirliği sağlanmalıdır.
- Piyano öğretmenleri, öğretimlerinde karşılaştıkları sorunların çözümü için aktif öğrenme yöntemlerinden yararlanmalıdır.
- Piyano öğretmeni; iletişim ve öğretim yöntemleri konusunda kendisini geliştirmelidir.
- Piyano öğretiminin amaçları belirlenirken, öğrencinin piyano dersinden beklentileri de dikkate alınmalıdır.

Öğrencilere; hatalarının farkına varmaları ve çözüm üretmeleri için "problem çözme becerisi" kazandırılmalıdır.

KAYNAKÇA

Bandura, A., JR., Elder, G. H., Flammer, A., Schneewind, K. A., Oettingen, G., Jerusalem, M. and Mittag, W., Zimmerman, B. J., Hackett, G., Schwarzer, R. and Fuchs, R., Marlatt, G. A., Baer, J. S. and Quigley, L. A. (1995). *Self-efficacy and educational development.* (Editör: Albert Bandura). Self-efficacy in changing societies. Cambridge: Cambridge University Press, 202-232.

Ercan, N. (2003, Ekim). *Piyano eğitiminde müzikalite kavramının kazandırılması açısından genel yaklaşımlar*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 212-214.

Ercan, N. (2008). *Piyano eğitiminde ilke ve yöntemler*. Ankara: Ahmet Say.

Fer, S., Cırık, İ., Altun, S., Çolak, E., Özkılıç, R., Şahin, E., Avcı, S, Yüksel, S. ve Turan, H. (2011). *Öğretim kuramları.* (Editör: Seval Fer). Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları. Ankara: Anı, 67-82.

Gökbudak, Z. S. (2005). *Etkili bir piyano eğitimi ve öğretimi için ailenin rolü.* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, *14*, 559-574.

Gökbudak, Z. S., Ekinci, H. ve Gün, E., Karakelle, S. ve Demirtaş, H. O., Çimen, G., Demirova Györrfy, G., Aziz, G., Ercan, N. (2013). *Piyano eğitiminde öğretim eserleri ve basamakları.* (Editör: Sibel Karakelle). Piyano öğretiminde pedagojik yaklaşımlar. Ankara: Pegem Akademi, 1-42.

Gökbudak, Z. S., Ekinci, H. ve Gün, E., Karakelle, S. ve Demirtaş, H. O., Çimen, G., Demirova Györrfy, G., Aziz, G., Ercan, N. (2013). *7-11 yaş grubunda kullanılan piyano başlangıç metodları ve analizi: ABD örneği.* (Editör: Sibel Karakelle). Piyano öğretiminde pedagojik yaklaşımlar. Ankara: Pegem Akademi, 79-104.

Gökbudak, Z. S., Ekinci, H. ve Gün, E., Karakelle, S. ve Demirtaş, H. O., Çimen, G., Demirova Györrfy, G., Aziz, G., Ercan, N. (2013). *Piyano eğitiminde deşifre.* (Editör: Sibel Karakelle). Piyano öğretiminde pedagojik yaklaşımlar. Ankara: Pegem Akademi, 105-123.

Gültek, B. (2004). *Piyano eğitiminde varolan eğitim ekollerinin felsefeleri ve günümüz çalışmalarında kullanılabilirlikleri hakkında öğretim elemanlarının görüşleri (G.Ü.G.E.F. örneği).* Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Kasap, B. T. (2004, Nisan). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki yardımcı çalgı dersleri üzerine bir araştırma.* 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi, S.D.Ü., 160-175.

Kılıç, I. ve Yazıcı T. (2012, Temmuz). *Study of job satisfaction and professional exhaustion of music teachers in fine arts and sport high schools in terms of some variables.* e-Journal of New World Sciences Academy, *7 (2),* 182-198.

Okan, H. (2009). *Piyano eğitiminde yansıtıcı düşünmenin kullanımı ve etkililiği.* Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.

MEB Program Geliştirme Özel İhtisas Komisyonu (2006). *AGSL piyano dersi öğretim programı.* Ankara: Ortaöğretim Genel Müdürlüğü.

Memedaliyev, R. M. ve Kurbanov, B. O. (2011). *Çağdaş sanat eğitiminin sorunları: Müzik eğitimi ve icracılığı.* Ankara: Ajans Güler.

Ömür, Ö. (1998). *Piyano öğretiminde pedagojik yaklaşımın önemi üzerine bir araştırma.* Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Sönmez, V., Tozlu, N., Ömerustaoğlu, A., Sönmez, S., Duruhan, K. (2006). *Aktif anlayış ve yöntemlerle öğrenci yetiştirme*. (Editör: Adem Solak). Felsefe ve eğitim. Ankara: Hegem, 309-326.

Türkoğlu, A. (1983). *Fransa, İsveç ve Romanya eğitim sistemleri: "Karşılaştırmalı bir araştırma"*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.

Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

Uçan, A. (1998). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi.* Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

Say, A. (1996). *Müzik öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi